

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

Кафедра країнознавства та туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана географічного
факультету

 В.Ф. Пасько

«28» вересня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм
освітній рівень	Магістр
освітня програма	Туризм
вид дисципліни	Обов'язкова

Форма навчання	заочна
Навчальний рік	<u>2018/2019</u>
Семестр	I
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Стецюк Володимир Васильович**, д. г. наук, професор кафедри
землезнавства та геоморфології

Пролонговано: на 20 19 / 20 20 н.р. (підпис, ПІБ, дата) «10» 09 20 19 р.

на 20 ___ / 20 ___ н.р. (_____) «___» ___ 20 ___ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ – 2018

Розробники:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

Стецюк Володимир Васильович, д.геогр.наук, професор кафедри землезнавства та геоморфології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри країнознавства та туризму

 О.О. Любіцева

Протокол № 1 від «03» вересня 2018 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол від «28» вересня 2018 року №2

Голова науково-методичної комісії С.П.Запотоцький

« _____ » _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни –забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійної діяльності, а також оволодіння методами аналізу професійних кодексів

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етичної думки; методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття та категорії.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо дилемних проблем професійної та корпоративної етики в професійній діяльності; застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики

3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій; використання іншомовних фахових інформативних джерел.

4. Анотація навчальної дисципліни: дисциплін вибору ВНЗ та викладається у I семестрі магістратури. Навчальна дисципліна послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та їх нагальність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки професійної етики. З'ясовуються особливості вироблення та розвитку практичних вмінь та навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності, а також ознайомлення з кодексами професійної етики. Розглядаються особливості оволодіння методами аналізу даних кодексів та їх удосконалення, напрацювання розуміння та переконання щодо слідування нормам професійної етики, як необхідної умови професійного розвитку.

На прикладі сценаріїв виробничих ситуацій в установах і організаціях природничих досліджень вміти прогнозувати ефективність виробничої діяльності та ймовірне виникнення і попередження проблемних ситуацій у випадках появи таких у групах вищої, середньої та нижньої ланки працівників. Застосовувати набуті знання для раціонального використання наявних виробничих ресурсів, вміти передбачати психологічні обстановки в непростих умовах польових експедиційних досліджень, в тому числі у віддалених районах та місцях з суворими кліматичними умовами, їх організації, постачання устаткування і матеріалів, проведення камеральних робіт та інших видів діяльності в колективах різко відмінного професійного та загального інтелекту.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумкові й оцінці з дисциплін и
Код	Результат навчання			
Знати:				
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5%
1.2	Принципи та основні норми професійної етики	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь	5 %
1.3	Основні види професійної етики та їх сучасне функціонування	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	7 %
1.4	Роль професійної та корпоративної етики в становленні дослідника природного середовища	Самостійна робота	Усна доповідь	6 %
1.5	Методи та механізми розв'язання основних моральних проблем в колективах дослідників природного середовища	Семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота	4 %
1.6	Особливості професійних кодексів в діловій практиці дослідників природного середовища	Семінари, самостійна робота	Презентація самостійного дослідження	10%
Вміти:				
2.1	Демонструвати знання спеціалізованої літератури теоретико-філософських досліджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	3 %
2.2	Пояснювати специфіку основних видів професійної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	5 %
2.3	Здійснювати дослідження методів та механізмів розв'язання основних моральних дилем сучасних практик	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	5 %
2.4	Здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів у практиках	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	5 %
2.5	Виявляти специфіку впровадження корпоративної соціальної відповідальності в сфері дослідження наук про Землю	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, текст рекомендацій	6 %
2.6	Дослідити та проаналізувати	Самостійна робота	Текст	6 %

	професійну ситуацію в дослідженнях природного середовища та розробити рекомендації по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки		рекомендацій	
комунікація:				
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді	4 %
3.2	Презентувати результати проведених досліджень та самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5 %
3.3	Вести дискусії стосовно питань ролі професійної та корпоративної етики в сферах дослідження та оцінювання результатів дослідження природного середовища.	Семінари	Дискусії	5 %
автономність та відповідальність:				
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із етико-філософських та спеціальних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5 %
4.2	Аналізувати та кваліфіковано виявляти та вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	7
4.3	Нести відповідальність за достовірність проведених досліджень та приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	7 %

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни																		
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	
РН6) Здатність здійснювати управління підприємством			+			+						+							

індустрії туризму та рекреації																		
РН9) Вільно володіти державною мовою і використовувати її в професійній діяльності	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН11) Діяти у полікультурному середовищі						+			+					+				
РН12) Використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу				+					+					+			+	
РН13) Демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень							+				+					+		+
РН14) Вміти приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування.	+		+					+			+					+		+
РН15) Нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики		+						+						+				+
РН16) Демонструвати здатність саморозвиватися та самовдосконалюватися упродовж життя					+					+								
РН17) Ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації	+							+				+	+					

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Перша частина курсу присвячена розгляду історії становлення та розвитку професійної етики (предмет, завдання, основні напрямки та принципи), розвитку корпоративної етики, ролі корпоративних кодексів у сучасних професійних практиках та шляхам подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики

Друга частина курсу присвячена встановленню особливостей професійної та корпоративної етики при дослідженнях природного середовища або досліджень, пов'язаних з освітою та практичною діяльністю у вказаній галузі – наук про Землю, а також оцінюванню професійної діяльності в колективах різного рівня організації (наукових та виробничих групах, загонах, партіях, експедиціях).

Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу.

Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, поверхнево його викладає - не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне та ґрунтовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

Оцінювання за формами контролю

Види робіт	Семестрова кількість балів		
	Min – 48 бали	Max – 80 балів	
Усна відповідь	Теми 2, 3, 6,7,8	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Теми 2, 3, 7,9	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Тестові завдання	Тема 1, 6	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна	Дослідження та аналіз	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20

індивідуальна робота	професійних ситуацій		
	Самостійна індивідуальна робота: «Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь)» на вибір	«12» x 1 = 12	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР(підсумкова контрольна робота)/залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>60</i>
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно	35-59
Незадовільно Fail	0-34
Зараховано /Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостій на робота
<i>Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання</i>				
1	Тема 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання. Професійна діяльність та професіоналізм	2	1	10
2	Тема 2. Корпоративна культура. Корпоративна етика та кодекси		1	10
3	<i>Індивідуальна самостійна робота: ситуаційний аналіз</i>			10
<i>Частина 2. Досвід проведення наукових та прикладних досліджень природного середовища</i>				
4	Тема 3. Положення природничих досліджень в структурі наукового знання			10
5	Тема 4. Структура виробничих колективів, які здійснюють природничі дослідження камеральним шляхом			10
6	Тема 5. Структура виробничих колективів, які здійснюють природничі дослідження шляхом польових експедицій	2		12
7	Тема 6. Особливості професійної та корпоративної етики в експедиціях в екстремальних умовах(карстові печери, антарктичні станції, Крайня Північ, тропічні пустелі, підводні дослідження)			10
8	Індивідуальна самостійна робота: Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь) на вибір			12
	ВСЬОГО	4	2	84

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **4 год.**

Семінари – **2 год.**

Самостійна робота - **84 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Гусейнов А., Апресян Р. Этика М., 1998
2. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. –К., 2003.-с.248
3. Джордж Р. Де Т. Деловая этика / Пер. с англ.– М.: ИГ «Прогресс»; ИД «РИПОЛ КЛАССИК», 2003.
4. Етика. Естетика.: Навч.посібник / за наук. ред.Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – Розділ 1 – С. 6-22.
5. Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки. - М.: Академия, 2004. — 400 с.
6. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. - Навчальний посібник - К.: Кондор, 2003. - 192 с.
7. Ломачинська І.М. Професійна етика: навчальний посібник для дистанційного навчання.- К.: «університет Україна», 2005. – 226 с.
8. Мескон Майкл, Альберт Майкл, Хедоури Франклин Основы менеджмента. Социальная ответственность и этика. Учебное пособие /пер.с англ./- М.:Дело ЛТД,1994. – 702 с.
9. Мороз С.А, Оноприенко В.І., Бортник С.Ю. Методология географической науки. - Киев: Издательство «Заповіт», 1997.
- 10.Пістун М.Д. Географія у моєму житті: Монографія. — К.: 2009.
- 11.Пістун М.Д. Основы научных исследований. География. — К.:1988.
- 12.Прикладна етика. Навч.посібник / За наук.ред. Панченко В.І.. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С.7-40.
13. Рихліцька О.Д. Корпоративна етика // Ломачинська І.М.,Рихліцька О.Д., Барна Н.В. /Основы корпоративної культури.-К.:2011

Додаткова

1. Аболина Т.Г. Прикладная этика: статус, проблемы, перспективы // Соціальна етика: теоретичні та прикладні проблеми. Збірник статей, Київ 2010. – С.6-15
2. Аболина Т.Г. Этические концепты социальной ответственности бизнеса // Соціальна етика: модули відповідальності. – С.7-23.
3. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем (Електронний ресурс) – Режим доступу:<http://parta.com.ua/var/>
4. Апресян Р.Г. Профессиональная, прикладная и практическая этики. Вид на профессиональную этику // Ведомости Научно-исследовательского Института прикладной этики. Вып. 25: Профессиональная этика - Тюмень: НИИПЭ, 2004. - С. 160–181.
5. Бакштановский В.И., Согомонов Ю.В. Этика профессии: миссия, кодекс, поступок / Монография / Тюмень: НИИ прикладной этики ТюмГНГУ, 2005. – Введение, Часть 1 В поисках идентичности С.6-185
6. Борейко В. Екологічна етика. К., 2004,
7. Буровский А.М. Люди ли мы? О соотношении «естественного» и «искусственного» в современном человеке //ОНС.-1996.-№4.-С.122-132

8. Гусейнов А.А. Этика и мораль в современном мире // Этическая мысль: Ежегодник. - М.: ИФ РАН.- 2000.-С.4-15.
9. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» //Теоретичні питання освіти і виховання.-К.:2001.-Вип.14.-с.100-102
- 10.Декларация об ответственности нынешних поколений перед будущими поколениями (1997) // URL:[http:// unesdoc.unesco.org/images/0011/001102/ 110220rb.pdf#page=97](http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001102/110220rb.pdf#page=97)
- 11.Декларация об ответственности нынешних поколений перед будущими поколениями (1997) // URL:<http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001102/ 110220rb.pdf#page=97>
- 12.Зубец О.П. Профессия в контексте истории ценностей // Этическая мысль. Вып. 4 / Отв. ред. А.А.Гусейнов. М.: ИФРАН, 2003. С. 103–120
- 13.Йонас Х. Принцип відповідальності.Досвід етики для технологічної цивілізації– М.: Айрис-пресс, 2004.
- 14.Кутырев В.А. Естественное и искусственное: борьба миров. – Нижний Новгород, 1994.
- 15.Ленк Х. Ответственность в технике, за технику, с помощью техники.// Философия техники в ФРГ. – М., 1989.
- 16.Лозовий В.О. умови виникнення й призначення професійної етики [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.djerelo.com/index.php?>
- 17.Малахов В. Етика . К., 2004
- 18.НБУ ім. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 19.Нефінансова звітність: інструмент соціальної відповідальності бізнесу. – К.: Інжиніринг, 2010. – 84 с.
- 20.Современные проблемы науки / Л.Н.Ясницкий ,Т.В.Данилевич. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2008. – 294 с. (ЭБС – «Книгафонд»)
- 21.Ф. Котлер, Н. Лі, Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ.. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
- 22.Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции/ Ф.Фукуяма; Пер. с англ. М.Б.Левина. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «ЛЮКС», 2004.С.51-52
- 23.Хабермас Ю. Будущее человеческой природы. –М., 2002.- С.137-138
- 24.Хуниг А. Инженерная деятельность с точки зрения этической и социальной ответственности. // Философия техники в ФРГ. – М., 1989.
- 25.Энциклопедический словарь / Под ред. Р. Г. Апресяна и А.А. Гусейнова. – М.:
- 26.Эрроу К. Дж. Коллективный выбор и индивидуальные ценности. -М.: ГУ-ВШЭ, 2004.